

Strängnäs kommun
kommun@strangnas.se

Beslut för grundsärskola

efter tillsyn i Tosteröskolan, grundskola 1-6
i Strängnäs kommun

Tillsyn i Tosteröskolan, grundskola 1-6

Skolinspektionen har genomfört tillsyn i Strängnäs kommun under vintern 2016-2017. Särskolan 1-6 besöktes av Skolinspektionen mellan den 16 och 18 januari 2017.

Måluppfyllelse och resultat

Någon nationell statistik finns inte från enheten.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2017-06-09
Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2017-06-09

Sammanfattande bedömning

Tillsynen av Strängnäs grundskola, årskurs 1-6, visar att utbildningen som helhet inriktas mot de nationella målen. Det framgår dock att elevhälsan inte främst används förebyggande och hälsofrämjande för att stödja eleverna mot utbildningens mål. Utredningen visar vidare att rektorn inte följer upp, analyserar och planerar för utvecklingsåtgärder för enheten i enlighet med författningarnas krav.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Strängnäs kommun att senast den 9 juni 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Strängnäs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärd behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan vid Strängnäs kommuns grundsärskola, årskurs 1–6, inte främst används förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Trots att rutiner för samarbetet med elevhälsan finns så hamnar fokus i detta arbete på att vidta åtgärder i enskilda elevärenden. Någon tid till att bedriva ett främjande och hälsoförebyggande arbete finns inte.

Av skollagen framgår att för eleverna i grundsärskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. I förarbetena till skollagen (prop.2009/10:165, sid. 275–277) betonas vikten av att de olika kompetenserna finns att tillgå i elevhälsan och att elevhälsans personal samverkar i det förebyggande och hälso-

2017-03-10

4 (10)

Dnr 43-2016:4471

främjande arbetet. Vidare framgår att de mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans deltagande är viktig, rör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som t.ex. arbetet mot kränkande behandling och undervisningen om tobak, alkohol och andra droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning.

Av intervjun med rektorn framgår att det finns tydliga rutiner för samarbetet med elevhälsan. Det samarbete som rektorn beskriver syftar dock till arbetet med att ge stöd till enskilda elever. Hur elevhälsan skulle kunna användas i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet har rektorn svårare att se.

Lärarna träffar elevhälsan vid de inplanerade möten som finns men lärarna uppger att de då diskuterar åtgärdande insatser i enskilda elevärenden och inte något förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Av intervju med elevhälsan framgår att elevhälsans tid upptas av åtgärdande och utredande insatser i individuella elevärenden, något förebyggande och hälsofrämjande arbete anser de inte att de hinner med i dagsläget.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Strängnäs kommuns grundsärskolas, årskurs 1–6, verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Strängnäs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Strängnäs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgrs 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgrs 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgrs 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska följa upp skolenhetens kunskapsresultat och resultatet av arbetet med att skapa trygghet och studiero samt dokumentera uppföljningen.
- Rektorn ska utifrån det sammanställda materialet samt analys av det samma besluta om utvecklingsåtgärder i syfte att nå de nationella målen.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i grundsärskolans, årskurs 1–6, arbete med att följa upp, analysera och planera för utvecklingsåtgärder för enheten. Trots att en ny rutin för insamling av skolenhetens resultat är framtagen saknas ett underlag för skolans resultat att utgå ifrån vid beslut och planering av utvecklingsåtgärder. Utredningen visar också att det arbete som syftar till att utveckla verksamheten är mer generellt riktat till alla grund- och gymnasiesärskolor i kommunen än specifikt inriktat mot grundsärskolan, årskurs 1–6. Om inte resultat finns sammanställt för enheten, samt att de beslut om utvecklingsåtgärder som fattas riktar sig till alla grund- och gymnasiesärskolor i kommunen, finns en risk för att utvecklingsåtgärderna inte utgår från den enskilda enhetens förutsättningar och utvecklingsbehov.

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att utbildningen vid enheten systematiskt och kontinuerligt planeras, följs upp och utvecklas.

I Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2012:98) om det systematiska kvalitetsarbetet för skolväsendet framgår att kontinuerlig uppföljning innebär att fortlöpande samla in saklig information om verksamhetens förutsättningar, genomförande och resultat. Vidare framgår att detta kan innebära både kvantitativ och kvalitativ information som ger underlag för analys och bedömning av måluppfyllelsen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen för utbildningen uppfylls.

Av intervju med rektorn framgår att det inte fanns något systematiskt kvalitetsarbete på enheten när hen tog över som rektor. Under våren 2016 genomfördes ett arbete utifrån BRUK för att rektorn skulle få en bild av hur verksamheten fungerade.

2017-03-10

6 (10)

Dnr 43-2016:4471

Några ytterligare sammanställningar kring kunskapsresultat eller trygghet och studiero har sedan dess inte gjorts.

Vidare framgår att den dokumentation som finns kring kvalitetsarbetet är samma för samtliga tre grundsär- och gymnasiesärskoleenheter som rektorn ansvarar för. Rektorn menar att hen främst ser till alla enheter, gemensamt, vid planering och utvecklingsarbete men menar vidare att hen även kan se till varje enhets specifika behov och förutsättningar.

Av intervjun med lärarna framgår att det i dagsläget varken samlas in något material kring elevernas kunskapsresultat eller trygghet och studiero. Tidigare deltog grundskolan i övriga Tosterö grundskolas trygghetsvandring men gör så inte längre. Någon ytterligare kartläggning kring elevernas trygghet görs inte utöver att lärarna är vaksamma i vardagen och samverkar för att skapa en trygg miljö. Lärarna uppger att de tidigare arbetat med BRUK och identifierat utvecklingsområden, den uppföljning som lärarna gör idag är den som görs i varje elevs individuella utvecklingsplan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Strängnäs kommuns grundskolors, årskurs 1–6 verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Strängnäs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar.

Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och kunskapskrav får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom till exempel färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål.

Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskraven. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Eleven ska enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat.

I grundsärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på grundsärskolans kunskapskrav, om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Om en elev har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner, tillämpas grundskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, och bedömningen ska dessutom göras med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar.

Efter avslutad utbildning får elever ett intyg om sin utbildning, som kan kompletteras med ett allmänt studieomdöme där elevens möjlighet att bedriva studier beskrivs. Lärarens bedömning ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska exempelvis se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum.

2017-03-10

8 (10)

Dnr 43-2016:4471

Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

På Skolinspektionens vägnar



Lena Stadler
Beslutsfattare



Daniel Nilsson
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Särskolan 1-6

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grundsärskola, gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Fakta om Tosteröskolan, grundskola 1-6

Strängnäs grundskola årskurs 1–6, är en egen skolenhet i samma lokaler som Tosteröskolan, F–6.

I skolan går 14 elever varav 5 elever läser ämnen och 9 elever läser ämnesområden. Verksamheten leds av en rektor som också är rektor för Strängnäs kommuns grundskola årskurs 7–9 samt gymnasieskolan. Lärarna i grundskolan årskurs 1–6 bildar ett gemensamt arbetslag med en arbetslagledare.